

СТАНОВИЩЕ

от доц. д-р **Весела Иванова Гелева** - преподавател по хорово дирижиране в катедра „Музикална педагогика и дирижиране” на Академия за музикално, танцово и изобразително изкуство ”Проф. Асен Диамандиев” – Пловдив

за дисертационния труд на **Диана Георгиева Кацарова**, докторант в ПУ”Паисий Хилендарски”-Пловдив

на тема **ПЕДАГОГИЧЕСКА ТЕХНОЛОГИЯ ЗА СТИМУЛИРАНЕ НА ИНТЕРЕСА НА УЧЕНИЦИТЕ ОТ ПРОГИМНАЗИАЛЕН ЕТАП НА СРЕДНОТО УЧИЛИЩЕ КЪМ КЛАСИЧЕСКАТА МУЗИКА**

за присъждане на образователна и научна степен „доктор” по област на висше образование 1. Педагогически науки, професионално направление 1. 3 Педагогика на обучението по..., докторска програма „Методика на обучението по музика“.

Диана Георгиева Кацарова получава висшето си образование в АМТИИ ”Проф. Асен Диамандиев”-Пловдив, където се дипломира като магистър по музикална педагогика. Преподава в СУ „Св. Патриарх Евтимий”- гр. Пловдив (от 1993 година), а от 2011г. е базов учител към ПУ „Паисий Хилендарски”. Работи със студенти бакалавърска и магистърска степен от АМТИИ, където също е базов учител. Кацарова е ръководител на образователни проекти, председател на Методично обединение - Музика и изобразително изкуство, има редица участия в конференции и публикации по теми, свързани с музикалната педагогика и психология, както и завършени курсове, обучения и семинари за повишаване на квалификацията. Наред с това докторантът е съавтор на три учебни комплекта по музика и рецензент на учебници, участва в международни конференции и журира във Фестивала на франкофонската песен „Златен ключ”.

Концертните изяви на Диана Кацарова са свързани с ръководството на вокална група „Пейте с нас” към Дома на учителя, хор „Родопско ехо”, вокална група към Алианс Франсез-Пловдив и Българо–френското дружество „Алфонс дьо Ламартин”, и вокална група „Бон мин - Мария Луиза” при Дом за деца, лишени от родителски грижи „Мария Луиза”. Създава и ръководи вокална група „Евъргрийн”, с която осъществява множество концерти у нас и в чужбина, участия в телевизионни програми и репортажи, записва компактдиск.

Дисертацията на тема **„ПЕДАГОГИЧЕСКА ТЕХНОЛОГИЯ ЗА СТИМУЛИРАНЕ НА ИНТЕРЕСА НА УЧЕНИЦИТЕ ОТ**

ПРОГИМНАЗИАЛЕН ЕТАП НА СРЕДНОТО УЧИЛИЩЕ КЪМ КЛАСИЧЕСКАТА МУЗИКА” съдържа увод, 4 глави, списък на ползваната литература и приложения-общо 151 страници. Библиографията включва 147 източника, а списъкът на авторските публикации по темата на труда се състои от 6 заглавия.

Уводът съдържа личния мотив на докторанта за избор на темата, а именно правилното и ефективно протичане на дейността „възприемане на музика”. Това изисква нови педагогически подходи за провокиране на интереса на учениците към класическите творби, включени в урока по музика, внедряване на оригинални педагогически решения, свързани с творческа интерпретация на учебното съдържание.

В **първа глава „Организация на изследването”** са представени предмет, обект, цел, задачи и хипотеза на изследването. Идеята на докторанта е да се разработи и приложи в музикално-педагогическата практика система от педагогически технологии за стимулиране на интереса на учениците към класическата музика; да се оптимизира дейността „възприемане на музика” като се създадат връзки и стимули за активно участие на учениците, както и за задълбоченото и осмислено възприятие на художествени образи и емоционални състояния от висш порядък. Поставените задачи, водещи до реализация на идеята са проучване на съответните литературни източници, подготовка, реализация и анализ на резултатите от педагогическия експеримент, проведен с ученици от седми клас на СУ”Св. Патриарх Евтимий”-Пловдив. Посочени са съответните научни методи и етапи на изследването.

Втора глава „Теоретични основи на изследването” представя психологическите аспекти на музикалното възприятие, спецификата на дейността „възприемане на музика” в училищното обучение, същността на способностите и структурата на музикалния слух. Анализирани са четирите главни структурни елемента на музикалното възприятие, съставлящи неговия механизъм: емоционална отзивчивост към музиката, музикален слух, образно мислене и творчество. Процесът на възприемане на музиката е представен като процес на активно сътворчество.

Във връзка с осъвременяването на образованието, Диана Кацарова акцентира върху значението и използването на компютърните технологии в образователния процес. Особено актуална е засегнатата тема за електронните уроци и възможностите за онлайн обучение.

Детайлно е разгледано значението на емоционалната интелигентност и музикалния слух за успешното реализиране на дейността възприемане на музика, анализирани са общите и специалните способности. Поставен е акцент върху теорията на Хауърд Гарднър за множествения характер на

интелигентността и е изтъкната основополагащата роля на музикалния слух в музикалната дейност от всякакъв вид.

В трета глава „Организация и провеждане на педагогическото изследване” е представен експериментът, проведен с ученици от седми клас на иновативно СУ „Св. Патриарх Евтимий”, гр. Пловдив, през учебната 2018 / 2019 г. (51 урока) с общо 96 ученика. Изследването включва различни видове педагогически технологии: с употребата на електронни ресурси /обогатяват учебното съдържание, правят го по-атраktivно и лесно за запомняне/, за запознаване с нова музикална творба, за *възприемане на музика* чрез представяне на варианти на основен тематичен материал в музикална творба, за стимулиране на творческото въображение, за използване на интегративни връзки с цел постигане на пълнота и задълбоченост при възприятието на музикалния материал.

Експериментът протича в три фази-начален констатиращ, формиращ и заключителен. Изследването е проведено през месец юни 2019 г. чрез прослушване на всеки ученик от контролната и експерименталната група на базата на определени критерии и показатели. От изложените резултати става ясно, че нивото на разбиране на музикален текст в класическа музикална творба на експерименталната група е много по-високо от това на контролната.

Последната **четвърта глава** представя и анализира резултатите от изследването. Докторантът извежда редица съществени изводи:

- Непрекъснатото развитие и активизиране на музикалния слух е важно условие за успешното формиране на интерес към класическата музика
- Поставянето на разнообразни задачи, стимулиращи творческото въображение на учениците при възприемане на музика, има положителен ефект върху интереса към изучаваните музикални произведения.
- Неоспорима е ролята на музикалните компютърни технологии, застъпени чрез електронните ресурси в електронните учебници. Те правят процеса на обучение лесен, понятен и достъпен за учениците.
- Класическите музикални творби се възприемат по-цялостно и пълноценно, ако са интегрирани с аналогични на тях образци от други изкуства-литература, изобразително изкуство и др.
- Осмисленото и детайлно възприятие на изучаваните произведения е свързано с интелектуално-аналитичен подход, въз основа на който се постига богатство и пълнота на емоционално-естетическото изживяване.

Приносите на дисертационния труд се състоят в следното:

- Създадена е система от педагогически технологии за активизиране на музикалното възприятие, която формира интерес към класическата музика.
- Проведен е педагогически експеримент който утвърждава ефективността на предложената методическа система за оптимизиране на дейността "възприемане на музика" и стимулиране на задълбочен интерес към класическата музика.
- Обособен е модел на иновативна авторска технология - *варианти на основен тематичен материал*, чието използване в музикално-педагогическата практика е доказано експериментално и повишава осезаемо интереса на учениците.
- Изследването доказва необходимостта от целенасочена педагогическа работа върху изграждането на музикално-естетически вкус чрез възприемането на класически музикални образци и интегративни връзки с другите изкуства..

Дисертационният труд се базира на богатия професионален опит на докторанта като главен учител в иновативно средно училище. Очевиден е стремежът на Диана Кацарова да възпита и подготви истински ценители на музикалното изкуство, бъдещи участници в самодейни или професионални музикални колективи, ерудирани и емоционално повлияни от класическото изкуство млади хора. Темата е изключително актуална, а акцентът върху използването на компютърните технологии в обучението и електроните форми на уроците, ще намери широко приложение. Изложението на научната разработка се характеризира с ясен изказ, обосновано представяне на фактологията, както и с изобилие от библиографски материал, подкрепящ авторската теза.

В заключение предлагам на уважаемото научно жури да присъди на Диана Георгиева Кацарова образователна и научна степен „Доктор“ по област на висше образование 1. Педагогически науки, професионално направление 1. 3 Педагогика на обучението по..., докторска програма „Методика на обучението по музика“.

20.07.2020г.

доц. д-р Весела Гелева

Пловдив